

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (sedmi senat)

z dne 7. julija 2022*

„Predhodno odločanje – Socialna politika – Člen 153 PDEU – Varstvo delavcev – Direktiva 2003/88/ES – Organizacija delovnega časa – Nočno delo – Kolektivna pogodba, ki za redno nočno delo določa nižji dodatek kot za občasno nočno delo – Enako obravnavanje – Člen 20 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah – Izvajanje prava Unije v smislu člena 51(1) Listine o temeljnih pravicah“

V združenih zadevah C-257/21 in C-258/21,

katerih predmet sta predloga za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ju je vložilo Bundesarbeitsgericht (zvezno delovno sodišče, Nemčija) z odločbama z dne 9. decembra 2020, ki sta na Sodišče prispeli 22. aprila 2021, v postopkih

Coca-Cola European Partners Deutschland GmbH

proti

L. B. (C-257/21),

R. G. (C-258/21),

SODIŠČE (sedmi senat),

v sestavi J. Passer, predsednik senata, F. Biltgen, sodnik, in M. L. Arastey Sahún (poročevalka), sodnica,

generalni pravobranilec: A. Rantos,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Coca-Cola European Partners Deutschland GmbH C. Böttger, Rechtsanwalt,
- za osebi L. B. in R. G. R. Buschmann in A. Kapeller, Prozessbevollmächtigte,
- za Evropsko komisijo B.-R. Killmann in D. Recchia, agenta,

* Jezik postopka: nemščina.

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predloga za sprejetje predhodne odločbe se nanašata na razlago Direktive 2003/88/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. novembra 2003 o določenih vidikih organizacije delovnega časa (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 4, str. 381) ter člena 20 in člena 51(1) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina).
- 2 Predloga sta bila vložena v okviru sporov med družbo Coca-Cola European Partners Deutschland GmbH (v nadaljevanju: Coca-Cola) na eni strani in osebo L. B. (zadeva C-257/21) oziroma osebo R. G. (zadeva C-258/21) (v nadaljevanju: zadevni stranki) na drugi strani glede dodatka, ki ga je treba na podlagi kolektivne pogodbe izplačati za opravljeno nočno delo.

Pravni okvir

Mednarodno pravo

- 3 Člen 3(1) Konvencije (št. 171) o nočnem delu, 1990, Mednarodne organizacije dela (MOD) (v nadaljevanju: Konvencija MOD o nočnem delu) določa:

„Zaradi narave nočnega dela se za nočne delavce sprejmejo posebni ukrepi, ki vključujejo vsaj ukrepe iz 4. do 10. člena, da se varuje njihovo zdravje, pomaga pri izpolnjevanju družinskih in družbenih obveznosti ter se zagotovijo možnosti poklicnega napredovanja in ustrezno nadomestilo. Taki ukrepi se sprejmejo tudi za varnost in varstvo materinstva za vse delavce, ki opravljajo nočno delo.“

- 4 Člen 8 te konvencije določa:

„Nadomestila nočnemu delavcu v obliki delovnega časa, plačila ali podobnih ugodnosti upoštevajo naravo nočnega dela.“

Pravo Unije

- 5 Direktiva 2003/88 je bila sprejeta na podlagi člena 137(2) ES, ki je postal člen 153(2) PDEU.
- 6 V uvodnih izjavah 1, 2 in od 4 do 6 te direktive je navedeno:

„(1) Direktiva Sveta 93/104/ES z 23. novembra 1993 o določenih vidikih organizacije delovnega časa [(UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 2, str. 197)], ki določa minimalne zahteve glede varnosti in zdravja pri organizaciji delovnega časa v zvezi s trajanjem dnevnega počitka, odmorov, tedenskega počitka, najdaljšega tedenskega delovnega časa, letnega dopusta in vidiki nočnega, izmenskega dela ter vzorcev dela [razporeditvijo delovnega časa] je bila bistveno spremenjena. Zaradi jasnosti je treba pripraviti kodifikacijo zadevnih določb.“

(2) Člen 137 [ES] določa, da mora [Evropska] [s]kupnost podpirati in dopolnjevati dejavnosti držav članic z namenom izboljšati delovno okolje zaradi varovanja zdravja in varnosti delavcev. Direktive, sprejete na podlagi tega člena, se morajo izogibati uvajanju upravnih, finančnih in zakonskih omejitev, ki bi zavirale ustanavljanje in razvoj malih in srednjih podjetij.

[...]

(4) Izboljšanje varnosti, higiene in zdravja delavcev pri delu je cilj, ki ga ni mogoče obravnavati zgolj z ekonomskega vidika.

(5) Vsi delavci morajo imeti ustrezen počitek. Pojem ‚počitek‘ je treba izraziti v časovnih enotah, to je v dnevih, urah in/ali njihovih delih. Delavcem Skupnosti je treba zagotoviti minimalni dnevni, tedenski in letni počitek ter ustrezne odmore. V tem smislu je treba določiti tudi zgornjo mejo tedenskega delovnega časa.

(6) Upoštevati je treba načela [MOD] glede organizacije delovnega časa, vključno s tistimi, ki se nanašajo na nočno delo.“

7 Člen 1 te direktive, naslovljen „Namen in področje uporabe“, v odstavku 1 določa:

„Ta direktiva določa minimalne varnostne in zdravstvene zahteve pri organizaciji delovnega časa.“

8 Člen 7 iste direktive določa:

„1. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi vsakemu delavcu zagotovijo pravico do plačanega letnega dopusta najmanj štirih tednov, v skladu s pogoji za upravičenost in dodelitev letnega dopusta, ki jih določa nacionalna zakonodaja in/ali praksa.

2. Minimalnega [plačanega] letnega dopusta ni mogoče nadomestiti z denarnim nadomestilom, razen v primeru prenehanja delovnega razmerja.“

9 Člen 8 Direktive 2003/88, naslovljen: „Trajanje nočnega dela“, določa:

„Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da:

(a) čas običajnega dela delavcev, ki delajo ponoči, v povprečju ne presega osem ur v katerem koli 24-urnem obdobju;

(b) delavci, ki delajo ponoči in katerih delo vključuje posebna tveganja ali težke fizične ali psihične obremenitve, ne delajo več kot osem ur v katerem koli 24-urnem obdobju, v katerem opravljajo nočno delo.

Za izvajanje točke (b) se delo, ki vključuje posebno tveganje ali težke fizične ali psihične obremenitve, opredeli v nacionalni zakonodaji in/ali praksi ali v kolektivnih pogodbah ali sporazumih, sklenjeni[h] med socialnimi partnerji, ob upoštevanju posebnih učinkov in tveganj nočnega dela.“

- 10 Člen 9 te direktive, naslovljen „Zdravstveni pregled in razporeditev delavcev, ki delajo ponoči, na delo podnevi“, določa:
- „1. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da so:
- (a) delavci, ki delajo ponoči, upravičeni do brezplačnega zdravstvenega pregleda pred nastopom dela, kasneje pa v rednih časovnih presledkih;
- (b) delavci, ki delajo ponoči, in imajo zdravstvene težave, ki so povezane z opravljanjem nočnega dela, razporejeni na delo, ki poteka podnevi in za katerega so usposobljeni.
2. Pri brezplačnem zdravstvenem pregledu iz odstavka 1(a) je treba upoštevati zdravniško zaupnost.
3. Brezplačen zdravstveni pregled iz odstavka 1(a) se lahko opravi znotraj nacionalnega zdravstvenega sistema.“
- 11 Člen 10 navedene direktive, naslovljen „Jamstva za delo v nočnem času“, določa:
- „Države članice lahko predpišejo za delo določenih kategorij delavcev, ki delajo ponoči, določena jamstva, skladno s pogoji, opredeljenimi v nacionalni zakonodaji in/ali praksi, za delavce, ki so izpostavljeni tveganjem glede varnosti in zdravja v zvezi z nočnim delom.“
- 12 Člen 11 iste direktive, naslovljen „Obveščanje o rednem angažiranju delavcev, ki delajo ponoči“, določa:
- „Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da mora delodajalec, ki redno angažira delavce, ki delajo ponoči, o tem obvestiti pristojne organe, če to zahtevajo.“
- 13 Člen 12 Direktive 2003/88, naslovljen: „Varnost in varovanje zdravja“, določa:
- „Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da:
- (a) je delavcem, ki delajo ponoči, in delavcem, ki delajo v izmenah, zagotovljena varnost in varovanje zdravja, primerna naravi dela;
- (b) so ustrezne službe ali sredstva za varovanje in preventivo v zvezi z varnostjo in zdravjem delavcev, ki delajo ponoči ali delavcev, ki delajo v izmenah, enakovredne tistim, ki so na voljo drugim delavcem in da so ves čas dostopne.“
- 14 Člen 13 te direktive, naslovljen „Vzorec dela [Razporeditev delovnega časa]“, določa:
- „Države članice sprejmejo ukrepe, s katerimi zagotovijo, da delodajalec, ki namerava organizirati delo po določenem vzorcu [določeni razporeditvi], glede na vrsto dejavnosti ter varnostne in zdravstvene zahteve, zlasti glede odmorov med delovnim časom, upošteva splošno načelo prilagajanja dela delavcu z namenom, da se olajša monotono delo in delo z določenim ponavljanjem.“

Nemška zakonodaja

- 15 Člen 3 Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (ustava Zvezne republike Nemčije) z dne 23. maja 1949 (BGBl. 1949 I, str. 1) v različici, ki se uporablja za spora o glavni stvari, določa:

„1. Pred zakonom so vsi ljudje enaki.

2. Moški in ženske imajo enake pravice. Država spodbuja dejansko uresničevanje enakosti pravic moških in žensk ter ukrepa, da bi odpravila obstoječe neugodnosti.

3. Nihče ne sme biti diskriminiran ali privilegiran zaradi spola, porekla, rase, jezika, domovine in izvora, prepričanja, verskih ali političnih prepričanj. Nihče ne sme biti diskriminiran zaradi invalidnosti.“

- 16 Člen 7 Manteltarifvertrag zwischen dem Verband der Erfrischungsgetränke-Industrie Berlin und Region Ost e.V. und der Gewerkschaft Nahrung-Genuss-Gaststätten Hauptverwaltung (splošna kolektivna pogodba med združenjem industrije osvežilnih pijač za Berlin in vzhodno regijo e.V. ter glavno upravo sindikata prehrane in gostinstva z dne 24. marca 1998; v nadaljevanju: MTV) v odstavkih 1 in 3, ki se nanašata na „dodatek za nočno delo ter delo ob nedeljah in na dela proste dneve“, določa:

„1. Za nočno delo ter delo ob nedeljah in na dela proste dneve se določijo ti dodatki:

nadurno delo od 41. ure na teden 25 %

nadure za nočno delo od 41. ure na teden 50 %

nočno delo, ki se opravlja redno, od leta 1998 17,5 %

nočno delo, ki se opravlja redno, od leta 1999 20 %

nočno delo, ki se opravlja občasno, od leta 1998 40 %

nočno delo, ki se opravlja občasno, od leta 1999 50 %

[...]

3. Dodatki se obračunajo na podlagi osnovne plače, določene s kolektivno pogodbo.“

Spora o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

- 17 Zadevni stranki sta opravljali delo v nočni izmeni pri družbi Coca-Cola, ki je dejavna v industriji pijač in je z Gewerkschaft Nahrung-Genuss-Gaststätten (sindikat prehrane in gostinstva) sklenila podjetniško kolektivno pogodbo, iz katere izhaja, da so določbe MTV za to družbo zavezujoče.
- 18 Oseba L. B. je v obdobju od decembra 2018 do junija 2019 opravljala redno nočno delo v smislu MTV, za katero ji je bil izplačan dodatek v višini 20 % na uro.

- 19 Oseba R. G. je decembra 2018 in januarja 2019 ter v obdobju od marca do julija 2019 opravljala redno nočno delo v smislu MTV, za katero ji je bil izplačan dodatek v višini 25 % na uro.
- 20 Ker sta zadevni osebi menili, da MTV s tem, da določa višji dodatek za občasno nočno delo kot za redno nočno delo, uvaja različno obravnavanje, ki je v nasprotju z načelom enakega obravnavanja v smislu člena 3 ustave Zvezne republike Nemčije in člena 20 Listine, sta vložili vsaka svojo tožbo na zanju krajevno pristojnih Arbeitsgericht (delovno sodišče, Nemčija), v katerih sta za zadevna obdobja zahtevali plačilo zneska, ki ustreza razliki med njunim prejemkom in prejemkom, ki bi ga dobili, če bi se uporabil dodatek, ki je v MTV predviden za občasno nočno delo. V zvezi s tem sta trdili, da so osebe, ki redno delajo ponoči, izpostavljene zdravstvenim tveganjem in motnjam v svojem družbenem življenju, ki so znatno večje kot pri osebah, ki ponoči delajo samo občasno.
- 21 Družba Coca-Cola pa je menila, da je občasno nočno delo veliko manj pogosto kot redno nočno delo in da je višji dodatek, ki se uporablja za občasno nočno delo, upravičen zaradi dejstva, da to delo običajno vključuje dodatno delo. Poleg tega naj bi redno nočno delo omogočalo dodatne ugodnosti, zlasti v zvezi z dopustom. Višji dodatek za občasno nočno delo naj ne bi bil namenjen le izravnavi obremenitev, ki jih prinaša ta vrsta dela, ampak tudi odvratanju delodajalca od tega, da bi uporabljal to obliko dela in samovoljno posegal v prosti čas in družabno življenje svojih zaposlenih.
- 22 Ker sta Arbeitsgericht (delovni sodišči) tožbi, ki sta ju vložili zadevni osebi, zavrnila, sta ti osebi zoper sodbi teh sodišč vložili pritožbi pri Landesarbeitsgericht Berlin-Brandenburg (deželno delovno sodišče Berlin-Brandenburg, Nemčija), ki je priznalo njune pravice glede dela zadevnih obdobj, glede preostalega pa je ugotovilo, da so njune pravice prekludirale.
- 23 Družba Coca-Cola je zoper ti sodbi vložila revizijo pri Bundesarbeitsgericht (zvezno delovno sodišče, Nemčija), ki je predložitveno sodišče.
- 24 To sodišče se za primer, če se Listina v obravnavanem primeru uporablja, sprašuje, ali je z njo združljiva določba kolektivne pogodbe, ki določa dodatek za nočno delo, in zlasti, ali je različno obravnavanje rednega nočnega dela in občasnega nočnega dela, kot izhaja iz člena 7(1) MTV, skladno s členom 20 Listine.
- 25 V teh okoliščinah je Bundesverwaltungsgericht (zvezno delovno sodišče) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji, ki sta v zadevah C-257/21 in C-258/21 enaki:

„1. Ali se z določbo kolektivne pogodbe izvaja Direktiva [2003/88] v smislu člena 51(1), prvi stavek, [Listine], če določba kolektivne pogodbe za [občasno] nočno delo določa višje nadomestilo kot za redno nočno delo?

2. Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen:

Ali je s členom 20 [Listine] združljiva določba kolektivne pogodbe, ki za [občasno] nočno delo določa višje nadomestilo kot pa za redno nočno delo, če naj se s tem poleg škodljivih vplivov nočnega dela na zdravje izravnajo tudi obremenitve zaradi slabše možnosti načrtovanja [občasnega] nočnega dela?“

Združitev zadev C-257/21 in C-258/21

- 26 S sklepom predsednika Sodišča z dne 26. maja 2021 sta bili zadevi C-257/21 in C-258/21 združeni za pisni in ustni del postopka ter izdajo sodbe.

Predloga za odprtje ustnega dela postopka

- 27 Zadevni stranki sta z dopisoma, vloženima v sodnem tajništvu Sodišča 10. marca 2022 in 13. junija 2022, predlagali odprtje ustnega dela postopka, pri čemer sta zatrjevali, da se ne strinjata, prvič, s sklepom, da bo o zadevah odločeno brez sklepnih predlogov generalnega pravobranilca, in drugič, s stališčem Evropske komisije.
- 28 V zvezi s tem je treba spomniti, da lahko Sodišče v skladu s členom 76(2) svojega poslovnika na predlog sodnika poročevalca in po opredelitvi generalnega pravobranilca odloči, da se obravnava ne opravi, če na podlagi vlog ali stališč, predloženih med pisnim delom postopka, presodi, da ima na voljo dovolj informacij, da lahko odloči o obravnavanih zadevah.
- 29 Poleg tega je treba opozoriti, da lahko Sodišče na podlagi člena 83 Poslovnika po opredelitvi generalnega pravobranilca kadar koli odredi odprtje ali ponovno odprtje ustnega dela postopka, zlasti če meni, da zadeva ni dovolj razjasnjena, ali če stranka po koncu ustnega dela postopka navede novo dejstvo, ki je odločilno za odločitev Sodišča, ali če je treba v zadevi odločiti na podlagi trditve, o kateri stranke ali zainteresirani subjekti iz člena 23 Statuta Sodišča Evropske unije niso razpravljali.
- 30 Sodišče v tem primeru po opredelitvi generalnega pravobranilca meni, da ima na voljo vse elemente, potrebne za odgovor na vprašanja predložitvenega sodišča.
- 31 Zato je treba predloga zadevnih strank za odprtje ustnega dela postopka zavrnilo.

Vprašanja za predhodno odločanje

Dopustnost

- 32 Komisija trdi, da predloga za sprejetje predhodne odločbe nista dopustna, ker naj predložitveno sodišče ne bi dokazalo, da je razlaga Direktive 2003/88 potrebna za odločitev v sporih o glavni stvari, saj se postavljeni vprašanja nanašata le na razlago Listine. Ker pa naj se za ta spora ne bi uporabljala Direktiva 2003/88, naj se tudi vprašanje razlage Listine ne bi postavljalo.
- 33 V zvezi s tem je treba spomniti, da postopek za sprejetje predhodne odločbe iz člena 267 PDEU uvaja tesno sodelovanje med nacionalnimi sodišči in Sodiščem, ki temelji na medsebojni razdelitvi funkcij, ter je sredstvo, s katerim Sodišče nacionalnim sodiščem posreduje elemente razlage prava Unije, ki jih potrebujejo za rešitev sporov, o katerih odločajo (sodba z dne 23. novembra 2021, IS (Nezakonitost predložitvenega sklepa), C-564/19, EU:C:2021:949, točka 59 in navedena sodna praksa).
- 34 V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča je le nacionalno sodišče, ki odloča o sporu in ki mora prevzeti odgovornost za sodno odločitev, pristojno, da ob upoštevanju posebnosti zadeve presodi potrebo po izdaji predhodne odločbe, da bi lahko izdalo sodbo, in upoštevnost vprašanj, ki jih

predloži Sodišču. Zato je Sodišče, če se postavljena vprašanja nanašajo na razlago prava Unije, načeloma dolžno odločiti (sodba z dne 23. novembra 2021, IS (Nezakonitost predložitvenega sklepa), C-564/19, EU:C:2021:949, točka 60 in navedena sodna praksa).

- 35 Iz tega sledi, da za vprašanja, ki se nanašajo na pravo Unije, velja domneva upoštevnosti. Sodišče lahko zavrne odločanje o vprašanju za predhodno odločanje, ki ga postavi nacionalno sodišče, le takrat, kadar je očitno, da zahtevana razlaga prava Unije nima nikakršne zveze z dejanskim stanjem ali predmetom spora o glavni stvari, kadar gre za hipotetičen problem oziroma kadar Sodišče nima na voljo dejanskih in pravnih elementov, ki so potrebni, da bi lahko na postavljena vprašanja podalo koristne odgovore (sodba z dne 23. novembra 2021, IS (Nezakonitost predložitvenega sklepa), C-564/19, EU:C:2021:949, točka 61 in navedena sodna praksa).
- 36 V obravnavanem primeru je treba ugotoviti, da je iz predlogov za sprejetje predhodne odločbe in iz besedila postavljenih vprašanj razvidno, da je razlaga Direktive 2003/88 nujna za odgovor na vprašanje, ali se s členom 7(1) MTV izvaja ta direktiva v smislu člena 51(1) Listine.
- 37 V teh okoliščinah s trditvami Komisije, ki se nanašajo na razlago Direktive 2003/88 in ki se zato nanašajo na vsebinsko preučitev predlogov za sprejetje predhodne odločbe, ni mogoče ovreči domneve upoštevnosti vprašanj, ki jih je postavilo predložitveno sodišče (glej po analogiji sodbo z dne 22. oktobra 2020, Sportingbet in Internet Opportunity Entertainment, C-275/19, EU:C:2020:856, točka 36).
- 38 Zato sta vprašanji za predhodno odločanje dopustni.

Prvo vprašanje

- 39 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali se z določbo kolektivne pogodbe, v skladu s katero je dodatek za občasno nočno delo višji od dodatka, določenega za redno nočno delo, izvaja Direktiva 2003/88 v smislu člena 51(1) Listine.
- 40 V skladu s členom 51(1) Listine se določbe te listine za države članice uporabljajo samo takrat, kadar izvajajo pravo Unije, in v skladu z ustaljeno sodno prakso izraz „izvajanje prava Unije“ v smislu te določbe zahteva obstoj povezave med aktom prava Unije in zadevnim nacionalnim ukrepom, ki presega zgolj sorodnost zadevnih področij ali posredne učinke enega od področij na drugo ob upoštevanju meril za presojo, ki jih je opredelilo Sodišče (sodba z dne 28. oktobra 2021, Komisija za protivodeystvie na koruptsiyata i za otnemane na nezakonno pridobitoto imushtestvo, C-319/19, EU:C:2021:883, točka 44 in navedena sodna praksa).
- 41 V tem okviru je Sodišče med drugim sklenilo, da se temeljne pravice Unije ne uporabijo v razmerju do nacionalne zakonodaje, ker določbe Unije z zadevnega področja državam članicam ne nalagajo nikakršne posebne obveznosti glede spornega položaja iz postopka v glavni stvari. Zato zgolj to, da neki nacionalni ukrep spada na področje, na katerem ima Unija pristojnosti, tega ukrepa še ne umesti na področje uporabe prava Unije in torej ne povzroči uporabe Listine (sodba z dne 14. oktobra 2021, INSS (Vdovska pokojnina na podlagi zunajzakonske skupnosti), C-244/20, neobjavljena, EU:C:2021:854, točka 61 in navedena sodna praksa).
- 42 Poleg tega iz sodne prakse Sodišča izhaja tudi, da kadar določbe prava Unije na zadevnem področju ne urejajo določenega vidika in državam članicam ne nalagajo posebnih obveznosti glede na dani položaj, določba kolektivne pogodbe, ki jo sklenejo socialni partnerji glede tega

vidika, ne spada na področje uporabe Listine in zadevnega položaja ni mogoče presojati glede na določbe te listine (sodba z dne 19. novembra 2019, TSN in AKT, C-609/17 in C-610/17, EU:C:2019:981, točka 53 in navedena sodna praksa).

- 43 Zato je treba preveriti, ali Direktiva 2003/88 ureja dodatek iz postopka v glavni stvari, ki ga delavci dobivajo za nočno delo, in ali določa kako posebno obveznost za take položaje.
- 44 V obravnavanem primeru predložitveno sodišče v bistvu meni, da člen 7(1) MTV lahko spada, prvič, na področje uporabe členov od 8 do 13 Direktive 2003/88 in, drugič, na področje uporabe člena 3(1) in člena 8 Konvencije MOD o nočnem delu v povezavi z uvodno izjavo 6 omenjene direktive.
- 45 Na prvem mestu pa je treba opozoriti, da je Direktiva 2003/88, razen posebnega primera iz člena 7(1) te direktive v zvezi s plačanim letnim dopustom, omejena na urejanje nekaterih vidikov organizacije delovnega časa, da se zagotovi zaščita varnosti in zdravja delavcev, tako da se načeloma ne uporablja za plačilo delavcev (glej v tem smislu sodbi z dne 9. marca 2021, Radiotelevizija Slovenija (Stalna pripravljenost na odročnem kraju), C-344/19, EU:C:2021:182, točka 57, in z dne 9. marca 2021, Stadt Offenbach am Main (Stalna pripravljenost gasilca), C-580/19, EU:C:2021:183, točka 56).
- 46 Tako iz člena 137 ES, ki je postal člen 153 PDEU in ki je pravna podlaga Direktive 2003/88, kot tudi iz besedila člena 1(1) te direktive v povezavi z njenimi uvodnimi izjavami 1, 2, 4 in 5 izhaja, da je namen navedene direktive določiti minimalne zahteve, namenjene izboljšanju življenjskih in delovnih pogojev delavcev s približevanjem nacionalnih ureditev, ki se nanašajo predvsem na dolžino delovnega časa (glej v tem smislu sodbo z dne 20. novembra 2018, Sindicatul Familia Constanța in drugi, C-147/17, EU:C:2018:926, točka 39 in navedena sodna praksa).
- 47 Poleg tega iz odstavka 5 člena 153 PDEU izhaja, da se ta člen ne uporablja za plače, pravico združevanja, pravico do stavke ali pravico do izprtja. Razlog za to izjemo je dejstvo, da določitev plač spada na področje pogodbene avtonomije socialnih partnerjev na nacionalni ravni in v pristojnost držav članic na tem področju. V teh okoliščinah je bilo presojeno, da je glede na sedanje stanje prava Unije primerno, da se določitev višine plač izključi iz harmonizacije v smislu člena 136 ES in naslednjih (postali člen 151 PDEU in naslednji) (sodba z dne 15. aprila 2008, Impact, C-268/06, EU:C:2008:223, točka 123 in navedena sodna praksa).
- 48 Res je, da se členi od 8 do 13 Direktive 2003/88 nanašajo na nočno delo. Vendar se ti členi nanašajo le na trajanje in razporeditev nočnega dela (člena 8 oziroma 13 te direktive), na varovanje zdravja in varnosti delavcev, ki delajo ponoči (členi 9, 10 in 12 navedene direktive), ter na obveščanje pristojnih organov (člen 11 iste direktive). Navedeni členi torej ne urejajo plačila delavcev za nočno delo in zato državam članicam ne nalagajo nobene posebne obveznosti v zvezi s položajema iz postopka v glavni stvari.
- 49 Na drugem mestu je treba ugotoviti, da člen 3(1) in člen 8 Konvencije MOD o nočnem delu v povezavi z uvodno izjavo 6 Direktive 2003/88 državam članicam prav tako ne nalagata posebnih obveznosti v zvezi dodatkom delavcem za nočno delo, ki bi izhajale iz prava Unije.
- 50 Res je, da člen 3(1) Konvencije MOD o nočnem delu določa, da se zaradi narave nočnega dela za nočne delavce sprejmejo posebni ukrepi, vključno z dodelitvijo ustreznih nadomestil, medtem ko člen 8 te konvencije določa, da nadomestila nočnemu delavcu v obliki delovnega časa, plačila ali podobnih ugodnosti upoštevajo naravo nočnega dela.

- 51 Vendar je treba ugotoviti, da Unija ni ratificirala navedene konvencije, zato slednja sama po sebi ni pravno zavezujoča v pravnem redu Unije, in da tudi uvodna izjava 6 Direktive 2003/88 tej konvenciji ne zagotavlja zavezujočega učinka (glej po analogiji sodbo z dne 3. septembra 2015, Inuit Tapiriit Kanatami in drugi/Komisija, C-398/13 P, EU:C:2015:535, točka 64).
- 52 Zato dodatek iz postopka v glavni stvari, ki ga delavci dobivajo za nočno delo, določen v členu 7(1) MTV, ne spada na področje uporabe Direktive 2003/88 in ni mogoče šteti, da se z njim izvaja pravo Unije v smislu člena 51(1) Listine.
- 53 Glede na zgoraj navedeno je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da se z določbo kolektivne pogodbe, v skladu s katero je dodatek za občasno nočno delo višji od dodatka, določenega za redno nočno delo, ne izvaja Direktiva 2003/88 v smislu člena 51(1) Listine.

Drugo vprašanje

- 54 Glede na odgovor na prvo vprašanje na drugo vprašanje ni treba odgovoriti.

Stroški

- 55 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (sedmi senat) razsodilo:

Z določbo kolektivne pogodbe, v skladu s katero je dodatek za občasno nočno delo višji od dodatka, določenega za redno nočno delo, se ne izvaja Direktiva 2003/88/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. novembra 2003 o določenih vidikih organizacije delovnega časa v smislu člena 51(1) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah.

Podpisi